

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Vědeckovýzkumná spolupráce z pohledu soutěžního práva Evropské unie

Autor: Kamila Hebelková

Oponent: JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Obecná charakteristika práce:

Diplomová práce zkoumá soutěžně právní regulaci horizontální vědecko-výzkumné spolupráce mezi podniky v Evropské unii. Zaměřuje se jak na vývoj právní regulace této spolupráce, především v tzv. blokových výjimkách – nařízeních Evropské komise a také na komparaci přístupu EU s přístupem soutěžních autorit USA k dané problematice. Cílem je nejen analytický popis vývoje a uvedená komparace přístupů, ale i zhodnocení převládajících tendencí regulace dle hledisek většího či menšího příklonu regulátora k *laissez-faire* nebo naopak k regulatornímu intervencionismu.

Práce je strukturována do čtyř poměrně rozsáhlých kapitol, v nichž se autorka postupně věnuje vývoji právní úpravy soutěžní regulace vědecko-výzkumných dohod v EU, dále vývoji současné blokové výjimky EU, zejména výstupům z veřejných konzultací Evropské komise, dále soutěžně-právní úpravě vědecko-výzkumné spolupráce v USA a nakonec otázce konvergence právních úprav EU a USA. Práce obsahuje nadstandardně rozsáhlý úvod, v němž autorka detailně charakterizuje obsahové zaměření a cíl práce, jakož i zvolenou metodu. Závěr obsahuje shrnutí zjištěných skutečností a také výhled na další vývoj právní úpravy.

Práce obsahuje 93 stran vlastního textu, je vybavena podrobným obsahem, seznamem použitých zkratek a literatury, jednou přílohou a také resumé v českém a anglickém jazyce.

Přednosti práce:

Práce je do značné míry pionýrská v tom, že vědecko-výzkumné spolupráci je v odborné literatuře zpravidla věnována pozornost z jiných, než soutěžně-právních hledisek. Ačkoli vědecko-výzkumná spolupráce firem není přímo modelovým případem kartelového či jiného proti-soutěžního jednání podniků, přesto může narušit hospodářskou soutěž a analytické pojednání, zaměřené na hledání vývojových tendencí a konvergenčního potenciálu platné právní úpravy, má proto svůj význam a hodnotu.

Pro zpracování zvoleného tématu musela autorka prozkoumat množství pramenů z antitrustu EU i USA a byla přitom nucena hledat vlastní cestu k jejich hodnocení a zařazení do souvislého, smysluplného výkladu. Je nepochybné, že v tom projevila značnou píli i samostatnost, jak o tom svědčí již obsáhlé rozvržení záměrů práce v jejím úvodu. Pro účely práce využila diplomantka nadstandardní množství zejména sekundárních pramenů a díky nim její diplomová práce představuje nepochybně zajímavý vhled do zkoumané problematiky i pro profesionály v oboru. Celkem 216

odkazů pod čarou svědčí o tom, že s prameny uváděnými v seznamu literatury bylo skutečně pracováno.

Zřejmě hlavním kladem práce, která má jako diplomová završit magisterské studium, je skutečnost, že nejde o práci popisnou. Autorka měla (a v zásadě zvládla naplnit) podstatně vyšší ambice, než jen podat úplný či komentovaný popis právní úpravy v určité oblasti. Rozhodla se ukázat její vývoj s důrazem na diskusi spojenou se s přechodem od bývalé k současné blokové výjimce (nařízení Komise 1217/2010), a to prizmatem posunů na ose *laissez-faire*-intervencionismus, kterou si pro zvolený účel práce sama zformulovala na základě studia teorie a historie soutěžně-právní regulace. K tomuto historicko-teoreticky zaměřenému hodnocení připojila autorka ještě komparaci EU-USA, což od ní na jedné straně vyžadovalo zvládnutí jiné než evropské tradice antitrustu a na straně druhé dodalo práci další rozměr. Díky němu může být práce zajímavá pro firmy zapojené do globálních projektů výzkumu, pro které je důležité vědět nejen to, kam a s jakou převládající tendencí se vyvíjí právní úprava EU, ale i to zda se sblíží či naopak rozchází s úpravou v USA, odkud pochází dlouhá řada firem zapojených do vědecko-výzkumných projektů.

Slabiny práce:

Z hlediska nároků kladených na diplomovou práci lze konstatovat, že v rámci zvoleného zacílení práce a jejího očekávaného rozsahu, jde o dílo nezatížené zásadními nedostatky. To samozřejmě neznamená, že přísnější pohled nevede k doporučením, které by autorka měla zohlednit, pokud by se rozhodla dané téma dále rozvíjet, např. v práci rigorózní či doktorské.

Práce je zejména ve svých hodnotících pasážích podána v dosti obecné rovině, přestože pojednává o velmi konkrétní a komplikované právní úpravě, kterou by bylo hodné vykládat na základě většího využití konkrétních údajů, příkladů a odkazů a místy i propracovanějších argumentů. Konkrétně např. v následujících ohledech:

- Zejména u hodnocení posunů právní úpravy EU na ose vedoucí od *laissez-faire* k regulatornímu intervencionismu by bylo vhodné opustit obecnost souhrnných konstatování a na základě rozpracování tabulky kritérií, která je obsažena v úvodu práce, provést hlubší a konkrétnější analýzu. Ačkoli se závěry autorky ohledně směřování vývoje právní úpravy EU lze obecně souhlasit, čtenář by očekával, že tyto závěry budou obsáhleji rozvedeny a argumentačně podpořeny.
- Při hodnocení stanovisek Evropské komise (resp. toho, co prosazovala či odmítala) práce rovněž trpí jistou obecností a neukotveností, neboť tato stanoviska nelze vyčíst pouze ze znění legislativních návrhů či externích komentářů. Bylo by dobré proto pracovat i s dalšími dokumenty Komise, jako jsou komentáře jejích zaměstnanců v *Competition Policy Newsletter*, projevy komisařů a generálních ředitelů DG, které jsou na webu Komise dostupné a v nichž se její představitelé vyjadřují k cílům, motivům, obtížím a dalším aspektům přípravy nové blokové výjimky.
- Rovněž závěr práce mapující tolik aspektů poměrně široké právní úpravy by čtenář očekával obsažnější a také více zdůrazňující konkrétní argumenty svědčící pro či proti konvergenci právních úprav EU a USA, resp. o posunech právní úpravy EU mezi *laissez-faire* a intervencionismem.

Nakonec lze poukázat i na některé neobratnosti formálního rázu (užití spíše hovorových výrazů jako „vůbec“, konstrukce a pravopis některých vět), anebo uvedení písemných konzultací s vedoucím práce mezi jejími prameny.

Celkové hodnocení práce:

Nehledě na uvedené nedostatky a možnosti zlepšení práce plně odpovídá nárokům kladeným na PF UK na magisterskou diplomovou práci a zasluhuje hodnocení „výborně“.

Dotazy pro ústní obhajobu:

V rámci obhajoby by měla autorka reagovat a následující dotazy:

- 1) Bylo možné při studiu pramenů veřejné konzultace identifikovat typové nositele *názorů laissez-faire* nebo naopak regulatorního intervencionismu? Prosazuje dnes vůbec někdo rozsáhlejší a přísnější soutěžní regulaci právě v oblasti vědy a výzkumu, která je považována za základ vědecko-technického pokroku a inovací vedoucích k růstu a konkurenceschopnosti? Dal se v této souvislosti posun k regulatornímu intervencionismu reálně předpokládat?
- 2) Kde leží hranice mezi spoluprací a spojením podniků, pokud jejich výzkumně vědecká spolupráce může zahrnovat i společnou výrobu a prodej? Do kdy by se na jejich vztah měla aplikovat jedna soutěžně-právní regulace (čl. 101 odst. 3 TFEU, resp. bloková výjimka 1217/2010) a od kdy druhá (nařízení 139/2004/ES)?

Praha, 7. 5. 2014

JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D., v.r.